

Sygn. akt I C 830/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Edyta Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2019 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. w W.

przeciwko S. M. i E. M.

o zapłatę 28833,45 zł

I zasądza od pozwanych S. M. i E. M. solidarnie na rzecz powoda (...) Bank S.A. w W. kwotę 28433,45 zł (dwadzieścia osiem tysięcy czterysta trzydzieści trzy złote czterdzieści pięć groszy), z tym, że:

- kwotę 22402,45 zł (dwadzieścia dwa tysiące czterysta dwa złote czterdzieści pięć groszy) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od dnia 8 lipca 2019 r. do dnia zapłaty;

- kwotę 6031,00 zł (sześć tysięcy trzydzieści jeden złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 marca 2018 r. do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanych S. M. i E. M. solidarnie na rzecz powoda (...) Bank S.A. w W.:

- odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22802,45 zł (dwadzieścia dwa tysiące osiemset dwa złote czterdzieści pięć groszy) za okres od dnia 14 marca 2018 r. do dnia 24 kwietnia 2019 r.;

- odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22702,45 zł (dwadzieścia dwa tysiące siedemset dwa złote czterdzieści pięć groszy) za okres od dnia 25 kwietnia 2019 r. do dnia 7 maja 2019 r.;

- odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22602,45 zł (dwadzieścia dwa tysiące sześćset dwa złote czterdzieści pięć groszy) za okres od dnia 8 maja 2019 r. do dnia 9 czerwca 2019 r.;

- odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22502,45 zł (dwadzieścia dwa tysiące pięćset dwa złote czterdzieści pięć groszy) za okres od dnia 10 czerwca 2019 r. do dnia 7 lipca 2019 r.;

III w pozostałym zakresie postępowanie umarza;

IV zasądza od pozwanych S. M. i E. M. solidarnie na rzecz powoda (...) Bank S.A. w W. kwotę 1446,92 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści sześć złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V przyznaje adw. W. P. za pełnienie obowiązków pełnomocnika z urzędu pozwanych S. M. i E. M. wynagrodzenie w kwocie 2400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) wraz z podatkiem VAT w wysokości 23 % od tej sumy;

VI przyznaną w pkt V kwotę nakazuje Skarbowi Państwa wypłacić adw. W. P. z sum budżetowych, przejmując koszty pełnomocnika z urzędu na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 830/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wniósł w dniu 29 marca 2018 r. pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, wnosząc o zasądzenie na jego rzecz solidarnie od pozwanych E. M. oraz S. M. kwoty 28833,45 zł, z tym że kwoty 22802,45 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 14 marca 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwot 5929,66 zł i 101,34 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa tj. 29 marca 2018 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2018 r. wydanym w sprawie VI Nc – e (...) Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie.

Pozwani E. M. oraz S. M. w odpowiedzi na pozew nie kwestionowali swojej odpowiedzialności, wnosili o skierowanie sprawy do mediacji oraz ewentualne rozłożenie świadczenia na raty. Ponadto pozwani wnosili o zwolnienie ich od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych oraz o ustanowienie dla nich pełnomocnika z urzędu.

Powód nie wyraził zgody na mediacje. Podtrzymywał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o nierozkładanie żądanej należności na raty.

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie zwolnił pozwanych od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie oraz ustanowił dla nich pełnomocnika z urzędu.

Pismem procesowym z dnia 12 lipca 2019 r. powód cofnął pozew w zakresie kwoty 400,00 zł, tj. co do wpłat dokonanych przez pozwanych po wytoczeniu powództwa, podtrzymując roszczenie w pozostałym zakresie.

Pełnomocnik pozwanych w ustawowym terminie nie złożył oświadczenia w przedmiocie cofnięcia pozwu przez powoda, co Sąd – stosownie do art. 203 § 3 kpc – potraktował jako wyrażenie zgody na cofnięcie pozwu co do kwoty 400,00 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 marca 2012 r. T. M. zawarł umowę kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr (...) z (...) Bank Spółka Akcyjna w W.. Umowa została zawarta na czas określony od dnia 28 marca 2012 r. do dnia 10 sierpnia 2020 r. Kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty tej kredytu wraz z odsetkami w ratach zgodnie z planem spłaty ujętym w § 4 umowy. Zgodnie z § 9 umowy, w przypadku opóźnienia w terminowej spłacie rat kredytu, Bank będzie pobierał od niespłaconego w terminie kredytu podwyższone odsetki, naliczone według stopy procentowej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Kredytobiorca T. M. dwukrotnie wniósł o restrukturyzację zadłużenia oraz zgodę Banku na wydłużenie okresu spłaty kredytu. Termin ten został wydłużony aneksem do umowy kredytu konsumpcyjnego – gotówkowego do dnia 9 grudnia 2020 r. (o 4 miesiące), a następnie o kolejne 16 miesięcy tj. do dnia 9 kwietnia 2022 r. (umowa wraz z aneksami k. 20 –22, 23 – 24, 25 – 26).

T. M. zmarł dnia 1 grudnia 2014 r. Spadek po T. M. nabyli z dobrodziejstwem inwentarza żona E. M. i syn S. M. po 1/2 części (akta I Ns 107/15).

Postanowieniem z dnia 16 października 2015 r. w sprawie Km 1645/15 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie U. P. sporządziła spis inwentarza po T. M. (akta Km 1645/15).

E. M. i S. M. nie dokonali żadnych wpłat na poczet zadłużenia. Nie podjęli negocjacji z bankiem celem kontynuowania spłaty kredytu w ratach lub zmiany okresu, na jaki umowa została zawarta (bezsporne).

Spadkobiercy po T. M. zostali wezwani do zapłaty zaległości w spłacie kredytu pismami z dnia 22 listopada 2017 r. Na dzień sporządzenia wezwania do zapłaty zaległość w spłacie kredytu wynosiła kwotę 15260,26 zł. Następnie pismami z dnia 27 grudnia 2017 r. bank wypowiedział E. M. oraz S. M. umowę kredytu z uwagi na brak terminowej wpłaty (wezwanie do zapłaty k. 27 - 28, wypowiedzenie umowy wraz z zpo k. 30 – 33).

Zadłużenie z tytułu umowy kredytu według stanu na dzień 13 marca 2018 r. wynosiło 22802,45 zł z tytułu niespłaconego kapitału, 5929,66 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek kapitałowych oraz 101,34 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie (wyciąg z ksiąg banku k. 11).

E. M. i S. M. wpłacili na poczet zadłużenia łącznie 400,00 zł, tj. po 100,00 zł każdorazowo w dniach 25 kwietnia 2019 r., 8 maja 2019 r., 10 czerwca 2019 r. oraz 8 lipca 2019 r. Wpłacona należność została przez bank zaliczona na poczet kapitału (bezsporne).

E. M. i S. M. o zawartej przez T. M. umowie dowiedzieli się po otrzymaniu z banku wezwań o zapłatę. Ustalili, że T. M. miał też inne długi, w tym dług z tytułu czynszu za zajmowane wspólnie mieszkanie. Wraz z nimi zamieszkuje żona S. M. oraz ich czworo małoletnich dzieci, w tym jedno niepełnosprawne. Rodzina utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę H. M. oraz emerytury E. M.. S. M. jest zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku, zajmuje się niepełnosprawnym dzieckiem. Łączny dochód rodziny wynosił około 5000 złotych, a ponadto zasiłek rodzinny i świadczenie 500+. Obecnie spłacana jest zaległość z tytułu czynszu w wysokości po 1000,00 zł miesięcznie oraz inne zadłużenia (zeznania pozwanego S. M. k. 49 – 50, 102, pozwanej E. M. k. 50, 102).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy I Ns 107/15 Sądu Rejonowego w Ciechanowie, akt Km 1645/15 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie U. P., zebranych w sprawie dokumentów, a w szczególności: umowy kredytu konsumpcyjnego gotówkowego wraz z aneksami do umowy, wezwań do zapłaty, wypowiedzenia umowy, dowodów wpłaty oraz zeznań pozwanego S. M. (k. 49 – 50, 102) i pozwanej E. M. (k. 50, 102).

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny. Sąd jako wiarygodne ocenił dokumenty, gdyż ich prawdziwość nie budzi wątpliwości i żadna ze stron w toku procesu ich nie kwestionowała. Sąd miał w szczególności na uwadze, że pozwani S. M. i E. M. nie kwestionowali wartości przedmiotu sporu, nie negowali swojej odpowiedzialności za długi spadkowe. Wnosili jedynie o rozłożenie należności na raty, wskazując na swoją bardzo trudną sytuację materialną.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo (...) Bank S.A. w W. zasługuje na uwzględnienie, uwzględniając częściowe cofnięcie pozwu przez powoda.

Niewątpliwie, zgodnie z art. 922 § 1 kc, prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób. Są to prawa i obowiązki o charakterze cywilnoprawnym, do których zaliczyć należy także kredyt konsumpcyjny gotówkowy nr (...) z dnia 28 marca 2012 r., zawarty przez T. M. z powodem.

W postępowaniu w sprawie I Ns 107/15 został ustalony krąg spadkobierców T. M. oraz wysokość przysługujących im udziałów w spadku.

Nie może zatem budzić wątpliwości, ustalenie, że pozwani S. M. i E. M. dziedziczą spadek po T. M.. Po uzyskaniu wiedzy o podstawie zadłużenia i jego wysokości nie podjęli żadnych działań zmierzających do kontynuowania umowy, nie podjęli spłaty zadłużenia chociażby w części, nie starali się o podpisanie aneksu do umowy celem rozłożenia powstałej zaległości na raty bądź wydłużenia okresu na jaki umowa została zawarta.

W związku z brakiem spłaty bank wypowiedział umowę pozwanym E. M. i S. M..

Sąd miał na uwadze, że nabycie spadku przez spadkobierców nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza stosownie do treści prawomocnego postanowienia z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie I Ns 107/15, co do zasady uzasadniałoby zastrzeżenie pozwanym prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku po mężu i ojcu T. M.. Zgodnie bowiem z art. 319 kpc, jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Stosownie zaś do art. 1031 § 2 kc, w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, bowiem bank kontynuował umowę z udziałem spadkobierców na pierwotnych zasadach i dopiero wskutek nierealizowania umowy przez pozwanych i braku jakichkolwiek działań z ich strony, wypowiedział im umowę, co oznacza, że należność dochodzona pozewem nie wchodzi w skład spadku, a jest długiem obciążającym pozwanych z tytułu wypowiedzenia im umowy przez bank.

Jak wskazano powyżej, w toku procesu pozwani zapłacili jedynie 400,00 zł, które powód zaliczył na poczet należności głównej (niespłacony kapitał).

Sąd zasądził zatem w pkt I wyroku od pozwanych E. M. oraz S. M. solidarnie na rzecz powoda (...) Bank Spółka Akcyjna w W. kwotę 28433,45 zł, z tym, że: kwotę 2 402,45 z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od dnia 8 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6031,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 marca 2018 r. do dnia zapłaty.

W pkt II wyroku Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22802,45 zł za okres od dnia 14 marca 2018 r. do dnia 24 kwietnia 2019 r., odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22702,45 zł za okres od dnia 25 kwietnia 2019 r. do dnia 7 maja 2019 r., odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22602,45 zł za okres od dnia 8 maja 2019 r. do dnia 9 czerwca 2019 r. oraz odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie więcej niż odsetki maksymalne za opóźnienie, od kwoty 22502,45 zł za okres od dnia 10 czerwca 2019 r. do dnia 7 lipca 2019 r.

W pkt III Sąd umorzył postępowanie w zakresie, w jakim powód cofnął pozew tj. co do kwoty 400,00 zł (art. 203 § 1, 3, 4 kpc).

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do art. 98 § 1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na tej podstawie Sąd obciążył kosztami procesu pozwanych w całości, uznając ich jako stronę w całości przegrywającą niniejszy proces. Na koszty te złożyły się poszczególne kwoty: - 1442,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz 4,92 zł tytułem kosztów uwierzytelniania dokumentów przedłożonych do sprawy. Dodatkowo w

uzasadnieniu rozstrzygnięcia o kosztach procesu, wskazać należy, że wprawdzie zasadą jest – co wynika z treści art. 203 § 2 kpc – że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady, jeżeli powód wykaze, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia powództwa. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda, tak jak miało to miejsce w niniejszej sprawie. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 kpc) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2012 r. w sprawie II CZ 208/11). Podkreślić należy, że już postanowieniu z dnia 20 sierpnia 1979 r. w sprawie I CZ 93/79 Sąd Najwyższy wskazywał, pozwany, który płaci dochodzoną należność po wniesieniu pozwu, chociaż przed otrzymaniem jego odpisu, z punktu widzenia przepisów kodeksu postępowania cywilnego o kosztach procesu uważany jest za przegrywającą sprawę i w konsekwencji zobowiązany jest zwrócić powodowi poniesione koszty (art. 98 § 1 kpc). Pogląd ten został również wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 listopada 1984 r. w sprawie IV CZ 196/84.

W pkt V wyroku Sąd przyznał adwokatowi pełniącemu obowiązek pełnomocnika pozwanych z urzędu kwotę wynagrodzenia w wysokości 2400,00 zł wraz z podatkiem VAT w wysokości 23 % od tej sumy. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu Sąd ustalił na podstawie § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Przyznane wynagrodzenie Sąd postanowił wypłacić adwokatowi W. P. z sum budżetowych, przejmując powyższe koszty na rachunek Skarbu Państwa

Odnosząc się do wniosku pozwanych S. M. i E. M. o rozłożenie należności na raty, wskazać należy, że niewątpliwie, wniosek taki - co do zasady - uznać należy za dopuszczalny. Stosownie bowiem do art. 320 kpc w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. W niniejszej sprawie pozwani nie wyjaśnili powodów braku spłaty właśnie tego zadłużenia. Niewątpliwie, ich dochody nie są wysokie, a obecnie uległy jeszcze obniżeniu wobec przejścia przez pozwaną E. M. na emeryturę i zaprzestanie dodatkowej pracy. Tym niemniej, pozwani nie wykazali jakie mają łączne zadłużenie i z jakiego tytułu, jak też nie przedstawili planu spłat, za wyjątkiem spłaty zadłużenia z tytułu czynszu. Okoliczności te uniemożliwiają ocenę możliwości płatniczych pozwanych, a dowód w tym zakresie – obciąża zgodnie z art. 6 kc – pozwanych. Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, ochrona jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 kpc, nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie V ACa 620/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie I ACa 242/12). Pozwani, pomimo deklarowanej chęci spłaty zadłużenia w ratach, przez ten okres od otrzymania odpisu pozwu, tj. lipca 2018 r. nie zaspokoiili roszczeń powoda jedynie co do kwoty 400,00 zł, choć deklarowali spłatę w ratach po 400,00 zł miesięcznie. Powyższe okoliczności powodują daleko idący sceptycyzm co do rzeczywistej woli spłaty zobowiązania w ratach i w ocenie Sądu mają na celu jedynie - niezaskłujące na uwzględnienie - odroczenie spłaty powstałych zobowiązań. Sąd nie neguje trudnej sytuacji finansowej pozwanych, jednakże brak jest związku pomiędzy rozłożeniem na raty należnej powodowi kwoty a poprawą ich trudnej sytuacji.